

DOI : 10.33274/2079-4762-2018-44-2-129-136

УДК: 330.341.1

Чернега О. Б.,
доктор екон. наук,
професор

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
Кривий Ріг, Україна,
e-mail: chernega@donnuet.edu.ua
e-mail: lokhman@donnuet.edu.ua

Лохман Н. В.,
канд. екон. наук,
доцент

СТАТИЧНИЙ ТА ДИНАМІЧНИЙ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

UDC: 330.341.1

Chernega O. B.,
Grand PhD
in Economic sciences,
Professor

Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky,
Krivyi Rih, Ukraine,
e-mail: chernega@donnuet.edu.ua
e-mail: lokhman@donnuet.edu.ua

Lokhman N. V.,
PhD in Economic sciences,
Associate Professor

INNOVATION POTENTIAL STATIC AND DYNAMIC ASPECTS

Мета. Мета статті полягає у характеристиці статичного та динамічного аспектів інноваційного потенціалу й визначенні симбіозу цих аспектів.

Методи. У процесі дослідження використано: методи теоретичного аналізу і синтезу (для аналізу сутності статичних та динамічних складових інноваційного потенціалу), логічний метод та метод графічного зображення (для побудови схеми симбіозу статичних і динамічних аспектів інноваційного потенціалу та схеми динаміки інноваційного потенціалу).

Результати. У зв'язку з тим, що останніми роками рівень конкурентоспроможності будь-якої економічної системи став визначатися в тому числі і через інноваційний потенціал, визначено особливості статичного (структура інноваційного потенціалу) та динамічного (формування, накопичення, розвиток, використання, оцінювання інноваційного потенціалу) аспектів інноваційного потенціалу, які існують і розвиваються як симбіоз двох діалектичних систем. Формування інноваційного потенціалу будь-якої економічної системи виступає фундаментом, який визначає конкурентоспроможність та перспективи на ринку. Основою накопичення інноваційного потенціалу виступає стратифікація окремих складових ресурсного та організаційного потенціалів. Розвиток інноваційного потенціалу обумовлює розвиток економічної системи, тому стан інноваційного потенціалу визначається наповненням напрямів і етапів розвитку, на які впливають стримувальні фактори та проблеми, що сприяють його розвитку. Використання інноваційного потенціалу полягає у формуванні, обґрунтуванні й реалізації економічно ефективних інноваційних проектів. Оцінювання інноваційного потенціалу ґрунтується на таких підходах: детальний (застосовують в основному на стадії виявлення та формування інноваційного потенціалу), діагностичний (застосовують для оцінки поточного стану щодо всіх або групи складників інноваційного потенціалу), інтегральний (акумулює два попередніх підходи).

Ключові слова: інноваційний потенціал, статика інноваційного потенціалу, динаміка інноваційного потенціалу, структура інноваційного потенціалу.

Постановка проблеми. У результаті посилення інтеграційних процесів у світовій економіці та загострення міжнародної конкуренції формується і розвивається нова парадигма інноваційного розвитку. За цією парадигмою інноваційний потенціал виступає найважливішим економічним ресурсом і умовою розвитку будь-якої економічної системи і суспільства в цілому.

У зв'язку з тим, що останніми роками рівень конкурентоспроможності будь-якої економічної системи став визначатися в тому числі і через інноваційний потенціал, ми вважаємо доцільним зупинитися на особливостях статичного (структура інноваційного потенціалу) та динамічного (формування, накопичення, розвиток, використання, оцінювання інноваційного потенціалу) аспектів інноваційного потенціалу, які існують і розвиваються як симбіоз двох діалектичних систем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні характеристики структури та динаміки інноваційного потенціалу розглядалися багатьма вченими, такими як [1–22]: А. Р. Бахтізін, Е. В. Акінфєєва, О. А. Бородіна, И. О. Власова, В. Д. Волосатов, Ю. В. Бабанова, О. Демченко, А. В. Дзюбіна, С. А. Єфімова, Т. В. Гринько, В. В. Завальнюк, В. І. Захарченко, Н. М. Корсікова, М. М. Меркулов, Н. С. Куцай, Ю. Г. Левченко, Б. Лісін, В. Фрідляков, Л. М. Марченкова, В. О. Матросова, Ю. В. Гончар, К. В. Романчук, О. І. Маслак, О. О. Безручко, М. В. Маслак, Е. А. Павлова, Л. А. Смирнова, Е. Н. Сафонов, Г. А. Паламаренко, Н. В. Толстая, Л. І. Федулова, М. О. Колош, Л. І. Федулова, С. М. Фірсова, С. В. Чеботар, В. О. Шутенко, Т. І. Городинський, але впорядкування статичних і динамічних аспектів інноваційного потенціалу залишилось без уваги.

Метою статті є характеристика статичного й динамічного аспектів інноваційного потенціалу та визначення симбіозу цих аспектів.

Виклад основного матеріалу дослідження. З точки зору генезису категорії інноваційного потенціалу, він являє собою симбіоз статичних та динамічних аспектів, які визначають природу його функціонування (рис. 1).

Рисунок 1 — Симбіоз статичних і динамічних аспектів інноваційного потенціалу (складено авторами)

По-перше, дослідимо статичні характеристики інноваційного потенціалу через виявлення його структури.

Група авторів (Н. С. Куцай [10], А. Р. Бахтізін, Е. В. Акінфєєва, Л. М. Марченко [13], Е. А. Павлова [16], В. О. Матросова, Ю. В. Гончар, К. В. Романчук [14, с. 89], О. І. Маслак, О. О. Безручко, М. В. Маслак [15], В. О. Шутенко, Т. І. Городинський [88]) пропонують структурувати інноваційний потенціал за сферою забезпечення інноваційного процесу і виокремлюють такі його складові: кадрову, виробничо-технологічну, науково-дослідну, фінансову, матеріально-технічну, ринкову, політико-правову, інформаційну, організаційно-управлінську, інвестиційну, маркетингову, складову інноваційної культури, складову споживчого сегменту. Слід зауважити, що автор В. О. Шутенко управлінську й організаційну складову виокремлює як головну, оскільки від правильності та своєчасності управлінських рішень залежить, наскільки будуть використані можливості щодо застосування інноваційного потенціалу. Як бачимо, складові інноваційного потенціалу за цим критерієм є схожі зі складовими за попередньою ознакою класифікації (за ресурсно-функціональною ознакою), але у попередньому випадку мова йде про формування самого інноваційного потенціалу за цими складовими, а у другому випадку — про формування інноваційного потенціалу задля забезпечення визначених напрямів інноваційного процесу.

Такі автори, як В. О. Шутенко та Т. І. Городинський [22], Е. Н. Сафонов та Г. А. Паламаренко [17], А. В. Дзюбіна [6], С. М. Фірсова, С. В. Чеботар [21] пропонують розглядати компоненти інноваційного потенціалу відносно конкретного управлінського рішення і виокремлюють: науково-технічний, виробничо-технологічний, маркетинговий, кадровий, фінансовий, матеріально-технічний, інформаційно-методичний, організаційний потенціали. На наш погляд, цей підхід збігається за відокремленими компонентами з двома попередніми, але заслуговує на увагу з позиції менеджменту.

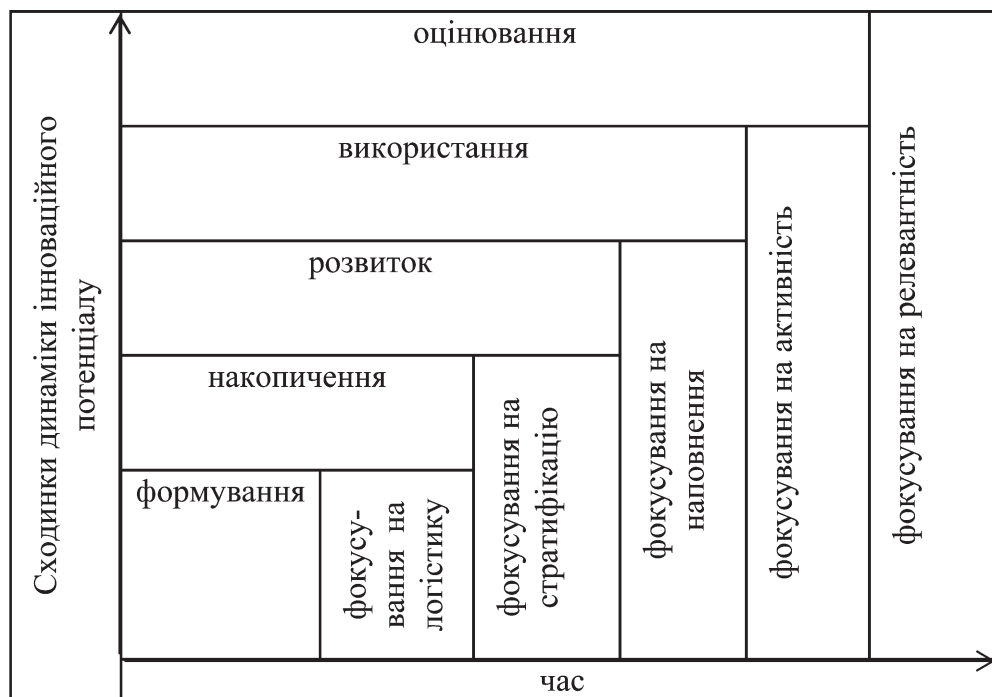
Залежно від участі в інноваційному процесі автори Б. К. Лисин, В. Фридляков [12] виокремлюють такі блоки інноваційного потенціалу: науковий, технічний, фінансовий, нормативний. У свою чергу Ю. Г. Левченко [11] пропонує такі блоки: управлінський, ресурсний, організаційний, функціональний, блок можливостей, блок зовнішніх умов. Л. І. Федулова, М. О. Колош [19, с. 48] пропонують розглядати інноваційний потенціал з позиції участі у інноваційному процесі як сукупність трьох основних складових: «можливості, які має підприємство для здійснення інноваційної діяльності (технічний стан обладнання, започаткування науково-технічних розробок, організація виробництва, випуск дослідної партії, участь у виставках, реалізація продукції, пошук можливостей постановки продукції на виробництво, відповідність структури організації потребам її інноваційної діяльності, враховуючи інформаційне забезпечення, сертифікація продукції, вивчення ринку (маркетинг), пошук інвесторів, інформаційне забезпечення інноваційних розробок); зовнішні фактори інноваційного потенціалу (попит на продукцію внутрішнім ринком, податки, відносини з великими фірмами і замовниками, поставки матеріалів і комплектуючих, фінансування, кредит, стандартизація і сертифікація, наявність державного замовлення, авторське супроводження проектів, потреба закордонного ринку, захист інтелектуальної власності, ринок патентів і послуг, діяльність інноваційної інфраструктури за межами підприємства, страхування ризиків); внутрішні фактори інноваційного потенціалу (кваліфікація робітників, підготовленість у галузях маркетингу і комерційної діяльності, психологічний клімат на підприємстві, організація навчання спеціалістів, мотивація персоналу, підготовленість в галузі спеціальних науково-технічних знань, зовнішньоекономічних зв'язків, патентно-правових питань)» [19, с. 48]. Такі автори, як Н. В. Толстая [18, с. 103] та Л. І. Федулова [20] інноваційний потенціал розглядають як взаємодію двох формуючих складових частин: реалій (витратної частини, до якої слід віднести ресурсну складову) та можливостей (накопичувальної частини, до якої слід віднести продуктову, техніко-технологічну та організаційно-управлінську складові).

Залежно від об'єктивного та суб'єктивного сприйняття інноваційний потенціал розділяють на об'єктивну складову інноваційного потенціалу, яка включає в себе компоненти, що мають різне функціональне призначення: матеріально-технічні, інформаційні, фінансові, трудові та інші види ресурсів [3, с. 137], та суб'єктивну складову, яка включає: «специфічні виробничі та управлінські знання, основні компетенції персоналу, креативність його мислення, мотивацію до інноваційної діяльності, організаційну інноваційно орієнтовану культуру» [4, с. 138]. Автори В. І. Захарченко, Н. М. Корсікова, М. М. Меркулов [9] також виокремлюють об'єктивні та суб'єктивні складові, у свою чергу, об'єктивну складову розглядають як сукупність ресурсів, а суб'єктивну складову розглядають як сукупність управлінського потенціалу, потенціалу організаційної культури, маркетингового потенціалу та логістичного потенціалу.

Отже, думки авторів щодо структури інноваційного потенціалу є неоднозначними, але визначають різні складові інноваційного потенціалу в його загальній структурі.

По-друге, зупинимось на динамічній характеристиці інноваційного потенціалу (рис. 2).

Формування інноваційного потенціалу будь-якої економічної системи виступає фундаментом, який визначає конкурентоспроможність та перспективи на ринку. О. А. Бородина [2, с. 81, 83] вважає, що «інноваційний потенціал можна детермінувати як логістичний продукт, і тоді логістична концепція розширює корисні властивості інновацій логістичною придатністю, що дозволяє значно скоротити логістичні витрати, зо-

Рисунок 2 — Авторське бачення динаміки інноваційного потенціалу (розробка авторів)

крема витрати на придбання, опрацювання замовлень, транспортування, складування, логістичне обслуговування, контроль за матеріально-технічними ресурсами; роль логістичного забезпечення формування інноваційного потенціалу полягає у наданні інноваційних властивостей для логістичної придатності інновації відповідно до вимог логістичного управління».

Наступною сходинкою динаміки інноваційного потенціалу виступає етап накопичення інноваційного потенціалу. Накопичення інноваційного потенціалу пов'язане з підвищенням рівня конкурентоспроможності виробництва, яка встановлює відповідність вимогам міжнародних стандартів за якісними, енерго- та ресурсозберігальними, організаційними, логістичними, соціальними та іншими характеристиками, екологічній безпеці, конкретним побажанням споживачів за своїми технічними, якісними, економічними та естетичними параметрами [5, с. 28]. Основою накопичення інноваційного потенціалу виступає стратифікація окремих складових ресурсного та організаційного потенціалів.

Розвиток інноваційного потенціалу обумовлює розвиток економічної системи, тому стан інноваційного потенціалу визначається наповненням напрямів та етапів розвитку, на які впливають фактори стимулювання і проблеми, що сприяють його розвитку визначені стимули.

Використання інноваційного потенціалу полягає у формуванні, обґрунтуванні й реалізації економічно ефективних інноваційних проектів [8]. Цей процес базується на паритеті чотирьох основних елементів (ціль, принципи, бар'єри, результати), які корегуються і створюють «орбіту», що встановлює певні рамки та орієнтири для активного використання інноваційного потенціалу

Оцінювання інноваційного потенціалу ґрунтується на таких підходах: детальний (застосовують в основному на стадії виявлення й формування інноваційного потенціалу), діагностичний (застосовують для оцінки поточного стану щодо всіх або групи складників інноваційного потенціалу), інтегральний (акумулює два попередніх підходи) [7, с. 32]

Висновки. Провівши дослідження особливостей статичного та динамічного аспектів інноваційного потенціалу, слід відзначити, що інноваційний потенціал, з одного боку,

являє собою багатовекторну структуру, яка дає можливість розвиватися інноваційному потенціалу у статиці, з іншого боку, інноваційний потенціал постійно знаходиться у циклічному русі, тобто проходить етапи (сходінки) формування, накопичення, розвитку, використання, оцінювання, що обумовлює його динамічну природу.

Список літератури / References

1. Бахтизин А. Р., Акинфеева Е. В. Сравнительные оценки инновационного потенциала регионов // Проблемы прогнозирования. 2010. № 3. С. 73–81.
Bakhtizin, A. R., Akinfeeva E. V. (2010). *Sravnitelnyye otsenki innovatsionnogo potentsiala regionov* [Comparative assessments of the innovative potential of regions]. *Problemy prognozirovaniya* [Problems of Forecasting], no. 3, pp. 73–81.
2. Бородіна О. А. Інтеграція логістики та маркетингу для формування інноваційного потенціалу економіки // Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки. 2016. Т. 1. С. 77–84.
Borodina, O. A. (2016). *Intehratsiya lohistykyta marketynhu dlya formuvannya innovatsiynoho potentsialu ekonomiky* [Integration of logistics and marketing for the formation of innovative potential of the economy]. *Visnyk Pryazovskoho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky* [Bulletin of the Priazovsky State Technical University. Series: Economic Sciences], vol. 1, pp. 77–84.
3. Власова И. О. Сущность, структура и основные характеристики инновационного потенциала в сельском хозяйстве // Проблемы современной экономики. 2016. № 1 (57). С. 135–138.
Vlasova, I. O. (2016). *Sushchnost, struktura i osnovnyye kharakteristiki innovatsionnogo potentsiala v selskom khozyaystve* [Essence, structure and main characteristics of innovative potential in agriculture]. *Problemy sovremennoy ekonomiki* [Problems of Modern Economy], no. 1 (57), pp. 135–138.
4. Волосатов В. Д., Бабанова Ю. В. Сущность и структура инновационного потенциала промышленного предприятия // Вестник Челябинского государственного университета. 2010. № 3. С. 134–138.
Volosatov, V. D., Babanova, Yu. V. (2010). *Sushchnost i struktura innovatsionnogo potentsiala promyshlennogo predpriyatiya* [The essence and structure of the innovation potential of an industrial enterprise]. *Vestnik Chelyabinskogo gosudarstvennogo universiteta* [Bulletin of the Chelyabinsk State University], no. 3, pp. 134–138.
5. Демченко О. Формування інноваційного потенціалу суб'єктів аграрного виробництва // Український журнал прикладної економіки. 2016. Т. 1. № 5. С. 25–31.
Demchenko, O. (2016). *Formuvannya innovatsiynoho potentsialu subyektiv ahrarnoho vyrobnytstva* [Formation of innovative potential of subjects of agrarian production]. *Ukrayinskyy zhurnal prykladnoyi ekonomiky* [Ukrainian Journal of Applied Economics], no. 5, pp. 25–31.
6. Дзюбіна А. В. Розкриття змісту поняття «інноваційний потенціал» та визначення його складових // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2008. № 628. Проблеми економіки та управління. С. 72–77.
Dzyubina, A. V. (2008). *Rozkryttya zmistu ponyattya «innovatsiynyy potentsial» ta vyznachennya yoho skladovykh* [Disclosure of the concept of «innovation potential» and definition of its components]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»* [Bulletin of the National University «Lviv Polytechnic»], no. 628, pp. 72–77.
7. Єфімова С. А., Гринько Т. В. Методичні підходи до оцінки інноваційного потенціалу підприємства сфери послуг // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Менеджмент інновацій». 2015. Вип. 5. С. 30–37.
Yefimova, S. A., Hrynko T. V. (2015). *Metodychni pidkhody do otsinky innovatsiynoho potentsialu pidpryyemstva sfery posluh* [Methodical approaches to the assessment of the innovation potential of the service sector enterprise]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Seriya «Menedzhment innovatsiy»* [Bulletin of Dnipropetrovsk University. Series «Innovation Management»], no. 5, pp. 30–37.

8. Завальнюк В. В. Фактори і принципи формування інноваційного потенціалу підприємств машинобудування // Науковий огляд. 2015. Т. 9. № 10. С. 20–28
Zavalnyuk, V. V. (2015) *Faktory i pryntsyipy formuvannya innovatsiynoho potentsialu pidpryyemstv mashynobuduvannya* [Factors and principles of formation of innovative potential of mechanical engineering enterprises]. *Naukovyy ohlyad* [Scientific Review], no. 10, pp. 20–28.
9. Захарченко В. І., Корсікова, Н. М., Меркулов М. М. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки : навч. посіб. — К. : Центр учбової літератури. 2012. 448 с.
Zakharchenko, V. I., Korsikova, N. M., Merkulov, M. M. (2012). *Innovatsiynyy menedzhment: teoriya i praktyka v umovakh transformatsiyi ekonomiky* [Innovative Management: Theory and Practice in the Transformation of Economy], Kiev, Center for Educ. Liter. Publ., 448 p.
10. Куцай Н. С. Проблеми дослідження підходів до трактування поняття «інноваційний потенціал регіону». URL : <http://vlp.com.ua/node/741>.
- Kutsay, N. S. (2011). *Problemy doslidzhennya pidkhodiv do traktuvannya ponyattya «innovatsiynyy potentsial rehionu»* [Problems of the study of approaches to the interpretation of the concept of «innovative potential of the region»]. Available at : <http://vlp.com.ua/node/741>.
11. Левченко Ю. Г. Сутність та складові інноваційного потенціалу підприємства // Наукові праці НУХТ. 2012. № 43. С. 57–61.
Levchenko, Yu. G. (2012). *Sutnist ta skladovi innovatsiynoho potentsialu pidpryyemstva* [The essence and components of the innovation potential of the enterprise]. *Naukovi pratsi NUKHT* [Scientific works of NUKHT], no. 43, pp. 57–61.
12. Лисин Б., Фридляков В. Инновационный потенциал как фактор развития // Инновации. 2002. № 7. С. 25–26.
Lisin, B., Fridlyakov, V. (2002), *Innovatsionnyy potentsial kak faktor razvitiya* [Innovative potential as a development factor]. *Innovatsii* [Innovations], no. 7, pp. 25–26.
13. Марченкова Л. М. Экономические аспекты содержания инновационного потенциала // Российское предпринимательство. 2008. Т. 1. № 2. С. 4–8.
Marchenkova, L. M. (2008), *Ekonomicheskiye aspekty sodержaniya innovatsionnogo potentsiala* [Economic aspects of the content of innovation potential]. *Rossiyskoye predprinimatelstvo* [Russian Entrepreneurship], vol. 1, no. 2, pp. 4–8.
14. Матросова В. О., Гончар Ю. В., Романчук К. В. Сучасні теоретико-методичні підходи до оцінки ефективності використання інноваційного потенціалу підприємства // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Сер. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. 2013. № 66. С. 86–96. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vspitp_2013_66_15.
Matrosova, V. O., Honchar, Yu. V., Romanchuk, K. V. (2013). *Suchasni teoretyko-metodychni pidkhody do otsinky efektyvnosti vykorystannya innovatsiynoho potentsialu pidpryyemstva* [Modern theoretical and methodical approaches to the estimation of the efficiency of using the innovative potential of the enterprise]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «KHPI». Ser.: Tekhnichnyy prohres ta efektyvnist vyrobnyctva* [Bulletin of the National Technical University «KhPI». Ser.: Technical progress and production efficiency], no. 66, pp. 86–91. Available at : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vspitp_2013_66_15.
15. Маслак О. І., Безручко О. О., Маслак М. В. Управління інноваційним потенціалом підприємства в умовах циклічності // Економіка і організація управління. 2014. № 1 (17)–2 (18). С. 166–173.
Maslak, O. I., Bezruchko, O. O., Maslak, M. V. (2014), *Upravlinnya innovatsiynym potentsialom pidpryyemstva v umovakh tsyklichnosti* [Management of innovative potential of the enterprise in the cyclic conditions]. *Ekonomika i orhanizatsiya upravlinnya* [Economics and management organization], no. 1 (17)–2 (18), pp. 166–173.
16. Павлова Е. А., Смирнова Л. А. Оценка конкурентных преимуществ предприятия на основе анализа его инновационного потенциала // Современные проблемы науки и образования. 2015. № 1-1. URL : <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=17988> (дата обращения: 23.02.2018).

Pavlova, Ye. A., Smirnova, L. A. (2015). *Otsenka konkurentnykh preimushchestv predpriyatiya na osnove analiza yego innovatsionnogo potentsiala*. [Evaluation of the competitive advantages of the enterprise on the basis of an analysis of its innovative potential] *Sovremennyye problemy nauki i obrazovaniya* [Modern problems of science and education], no. 1-1. Available at : <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=17988> (accessed date 23.02.2018).

17. Сафонов Е. Н., Паламаренко Г. А. Особенности формулирования целей инновационной стратегии предприятия в современных условиях хозяйствования // Проблемы совершенствования управления предприятием в современных условиях : сборник материалов межрегиональной научно-практической конференции, Пермский университет. Пенза, 2000. С. 92–93.

Safonov, Ye. N., Palamarenko, G. A. (2000). *Osobennosti formulirovaniya tseley innovatsionnoy strategii predpriyatiya v sovremennykh usloviyakh khozyaystvovaniya* [Peculiarities of formulation of the objectives of the innovative strategy of the enterprise in the current conditions of management]. *Problemy sovershenstvovaniya upravleniya predpriyatiyem v sovremennykh usloviyakh* [Problems of improving the management of the enterprise in modern conditions: Collection of materials of the interregional scientific and practical conference]. Penza, pp. 92–93.

18. Толстая Н. В. Інноваційний потенціал як важливий елемент стратегічного потенціалу харчових підприємств // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Вип. 8, Ч. 2. С. 102–105.

Tolstaya, N. V. (2016). *Innovatsiynyy potentsial yak vazhlyvyu element stratehichnoho potentsialu kharchovykh pidpryyemstv* [Innovative potential as an important element of the strategic potential of food businesses]. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu* [Scientific Bulletin of Uzhgorod National University], no. 8, part 2, pp. 102–105.

19. Федулова Л. І., Колош М. О. Інноваційний потенціал підприємства як фактор забезпечення результативності реструктуризації // Наукові праці МАУП. 2007. Вип. 3. С. 48–51.

Fedulova, L. I., Kolosh, M. O. (2007). *Innovatsiynyy potentsial pidpryyemstva yak faktor zabezpechennya rezultatyvnosti restrukturyzatsiyi* [Innovative potential of the enterprise as a factor of ensuring the effectiveness of restructuring]. *Naukovi pratsi MAUP* [Scientific works of MAUP], no. 3, pp. 48–51.

20. Федулова Л. І. Обґрунтування напрямів інноваційного розвитку підприємств хлібопекарної галузі : монографія. К. : НУХТ, 2009. 512 с.

Fedulova, L. I. (2009). *Obgruntuvannya napryamiv innovatsiynoho rozvytku pidpryyemstv khlibopekarnoyi haluzi* [Substantiation of directions of innovative development of baking industry enterprises]. Kiev, NUKHT Publ., 512 p.

21. Фірсова С. М., Чеботар С. В. Основні елементи інноваційного потенціалу // Економічний вісник Донбасу. 2011. № 3. С. 202–207.

Firsova, S. M., Chebotar, S. V. (2011). *Osnovni elementy innovatsiynoho potentsialu* [Main elements of innovation potential]. *Ekonomichnyy visnyk Donbasu* [Economic Bulletin of the Donbas], no. 3, pp. 202–207.

22. Шутенко В. О., Городинський Т. І. Інноваційний потенціал регіону: теоретичний аспект. 2010. URL : <http://ena.lp.edu.ua>.

Shutenko, V. O., Horodynskyy, T. I. (2010). *Innovatsiynyy potentsial rehionu: teoretychnyy aspekt* [Innovative potential of the region: theoretical aspect]. Available at : <http://ena.lp.edu.ua>.

Цель. Цель статьи заключается в характеристике статического и динамического аспектов инновационного потенциала и определении симбиоза этих аспектов.

Методы. В процессе исследования использованы: методы теоретического анализа и синтеза (для анализа сущности статических и динамических составляющих инновационного потенциала), логический метод и метод графического изображения (для построения схемы симбиоза статических и динамических аспектов инновационного потенциала и схемы динамики инновационного потенциала).

Результаты. В связи с тем, что в последние годы уровень конкурентоспособности любой экономической системы определяется в том числе и через инновационный потенциал, определены особенности статичного (структура инновационного потенциала) и динамичного (формирование, накопление, развитие, использование, оценка инновационного потенциала) аспектов инновационного потенциала, которые существуют и развиваются как симбиоз двух диалектических систем. Формирование инновационного потенциала экономической системы выступает фундаментом, который определяет конкурентоспособность и перспективы на рынке. Основой накопления инновационного потенциала выступает стратификация отдельных составляющих ресурсного и организационного потенциалов. Развитие инновационного потенциала обуславливает развитие экономической системы, поэтому состояние инновационного потенциала определяется наполнением направлений и этапов развития, на которые влияют сдерживающие факторы и проблемы, которые способствуют его развитию. Использование инновационного потенциала заключается в формировании, обосновании и реализации экономически эффективных инновационных проектов. Оценка инновационного потенциала основывается на таких подходах: детальный (применяют в основном на стадии выявления и формирования инновационного потенциала), диагностический (применяют для оценки текущего состояния по всем составляющим инновационного потенциала), интегральный (аккумулирует два предыдущих подхода).

Ключевые слова: инновационный потенциал, статика инновационного потенциала, динамика инновационного потенциала, структура инновационного потенциала.

Objective. The purpose of the paper is to characterize the static and dynamic aspects of innovation potential and determine the symbiosis of these aspects.

Methods. In the course of the research, the methods of theoretical analysis and synthesis (for the analysis of the static and dynamic innovation potential components essence), the logical method and the graphic image method (for constructing a schema of symbiosis of static and dynamic aspects of the innovation potential and schemes of dynamics of the innovation potential) are used.

Results. Due to the fact that in recent years the level of competitiveness of any economic system has been determined, including through its innovative potential, features of the static (structure of innovation potential) and dynamic (formation, accumulation, development, use, evaluation of innovation potential) aspects of the innovative potential that exist and develop as a symbiosis of two dialectical systems. Formation of the innovation potential of any economic system serves as a foundation that determines competitiveness and prospects in the market. The basis of accumulation of innovation potential is the stratification of individual components of resource and organizational potentials. The development of innovation potential determines the development of the economic system, therefore, the state of innovation potential is determined by the filling of directions and stages of development, which are affected by restraining factors and problems and contribute to its development of certain incentives. The use of innovative potential is the formation, substantiation and implementation of cost-effective innovation projects. The assessment of innovative potential is based on the following approaches: detailed (mainly used at the stage of identification and formation of innovation potential), diagnostic (used to assess the current state for all or a group of components of innovation potential), integral (accumulates two previous approaches).

Key words: innovation potential, statics of innovation potential, dynamics of innovation potential, structure of innovation potential.

Надійшла до редакції 29.10.2018